

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 8. joulukuuta 2016
(OR. en)

15406/16

SOC 788
EMPL 532
ANTIDISCRIM 82
GENDER 46
JAI 1075
EDUC 424
JEUN 109
FREMP 203
COHOM 161

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 8. joulukuuta 2016

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 14294/16 SOC 688 EMPL 471 ANTIDISCRIM 67 GENDER 41 JAI 934
EDUC 364 JEUN 97 FREMP 183 COHOM 141

Asia: Romanian integrointiprosessin nopeuttaminen
– Neuvoston päätelmät (8. joulukuuta 2016)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvoston 3507. istunnossa 8. joulukuuta 2016 hyväksymät päätelmät Romanian integrointiprosessin nopeuttaminen.

Romanien¹ integrointiprosessin nopeuttaminen

– Neuvoston päätelmät

PALAUTTAA MIELEEN SEURAAVAA:

1. Yhdenvertaisuus on eräs Euroopan unionin perustana olevista arvoista ja syrjäytymisen, syrjinnän ja eriarvoisuuden torjuminen yksi sen erityistehtävistä.
2. Unioni ottaa politiikkansa ja toimintansa määrittelyssä ja toteuttamisessa huomioon korkean työllisyystason edistämiseen, riittävän sosiaalisen suojelun takaamiseen, sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen sekä korkeatasoiseen koulutukseen ja ihmisten terveyden korkeatasoiseen suojeluun liittyvät vaatimukset.
3. Neuvostolla on valtuudet toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi. Se käytti näitä valtuuksia antaessaan direktiivin 2000/43/EY, jossa asetetaan puitteet rotuun tai etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän torjunnalle koko unionissa työllisyyden ja koulutuksen, sosiaalisen suojelun (myös sosiaaliturvan ja terveydenhuollon), sosiaalietuuksien sekä tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan osalta, asuminen mukaan lukien.

¹ Näissä päätelmissä samoin kuin muissa Euroopan parlamentin, Euroopan komission ja neuvoston poliittisissa asiakirjoissa termiä 'romani' käytetään yläkäsitteenä, johon sisältyy myös enemmän tai vähemmän samanlaisten kulttuuristen ominaisuuksien piiriin kuuluvia ihmisryhmiä, kuten sintit, travellerit, kaaleet ja liikkuva väestö niiden mahdollisesta liikkuvuudesta riippumatta.

4. Euroopan unionin perusoikeuskirjassa kielletään kaikenlainen syrjintä, joka perustuu sukupuoleen, rotuun, ihonväriin tai etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen. Siinä myös määrätään, että yhteiskunnallisen syrjäytymisen ja köyhyyden torjumiseksi unioni tunnustaa oikeuden sosiaalitukeen ja asumistukeen tai sosiaalisesti tuettuun asuntoon ihmisarvoisen elämän varmistamiseksi jokaiselle, jolla ei ole riittäviä varoja, yhteisön oikeuden ja kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisesti, sekä kunnioittaa tätä oikeutta.
5. Nämä päätelmät perustuvat Eurooppa-neuvoston, neuvoston, Euroopan parlamentin, komission ja muiden keskeisten sidosryhmien aiempaan työhön ja poliittisiin sitoumuksiin sekä muun muassa liitteessä I lueteltuihin asiakirjoihin.
6. Vuoteen 2020 ulottuva EU:n kehys romanien integraatiota edistävälle kansallisille strategioille² laadittiin vuonna 2011 komission annettua tiedonannon, jossa vahvistettiin "EU:n puitekehys vuoteen 2020 ulottuville romanien kansallisille integrointistrategioille", jonka myötä aihe asetettiin painopisteeksi EU:n asialistalla ja sen osalta ehdotettiin konkreettisia toimenpiteitä. Seuraavaksi neuvosto antoi päätelmät "EU:n puitekehys vuoteen 2020 ulottuville romanien integraatiota edistävälle kansallisille strategioille", ja tämän jälkeen Eurooppa-neuvosto pyysi päätelmien pikaista täytäntöönpanoa.

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

7. VAHVISTAA vuoteen 2020 ulottuvien romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden EU:n kehysten, jonka mukaisesti EU:n jäsenvaltiot ovat sitoutuneet kehittämään, toteuttamaan ja seuraamaan romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioitaan tai laajempia sosiaalista osallisuutta edistäviä yhdenmukaisia poliittisia toimenpiteitään, jotka ovat kattavan näyttöön perustuvan lähestymistavan mukaisia.

² Näissä päätelmissä ilmaisu "strategiat" kattaa "yhdenmukaiset toimenpidekokonaisuudet" ja muut vastaavat strategiat.

8. MUISTUTTAA, että romaniväestön koko ja sen sosiaalinen ja taloudellinen tilanne poikkeavat huomattavasti toisistaan eri jäsenvaltioissa, ja tästä syystä kansallisten toimintamallien romanien integroimiseksi olisi oltava oikeasuhteisia ja ne olisi räätälöitävä vastaamaan kulloisiakin erityisolosuhteita ja -tarpeita. TOTEAA, että romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden EU:n kehyksen vaatimukset olisi pantava täytäntöön jäsenvaltion oikeudellisten ja poliittisten puitteiden mukaisesti.
9. MUISTUTTAA vuonna 2013 annetusta neuvoston suosituksesta, joka koskee jäsenvaltioissa toteutettavia romanien integraatiota edistäviä tuloksellisia toimenpiteitä. Kyseisellä suosituksella vahvistettiin EU:n kehystä ja siinä kehoitettiin jäsenvaltioita tiedottamaan vuosittain komissiolle suosituksen mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä ja romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden tai laajempien sosiaalista osallisuutta edistävien toimenpiteiden kattamien yhdenmukisten toimenpidekokonaisuuksien täytäntöönpanon edistymisestä.
10. ON TYYTYVÄINEN komission vuonna 2016 antamaan tiedonantoon, jossa arvioidaan EU:n kehyksen ja jäsenvaltioissa toteutettavista romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanoa, ja PAHOITTELEE tiedonannossa selkeästi esille tuotua seikkaa, että jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä huolimatta edistyminen romanien integraatiossa on ollut hyvin rajallista erityisesti paikallistasolla. Tämä johtuu muun muassa sidosryhmien riittämättömästä yhteistyöstä, paikallisviranomaisten puutteellisesta sitoutumisesta, saatavilla olevien varojen tehottomasta käytöstä ja romanien syrjinnän jatkumisesta.
11. MYÖNTÄÄ, että nykyinen pakolaiskriisi aiheuttaa uusia haasteita jäsenvaltioille ja edellyttää Euroopan tasolla keskustelua sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta ja sosiaalisesta integraatiosta EU:ssa ja niitä koskevia aloitteita. Samalla VAHVISTAA PAINOKKAASTI, että tarvitaan edelleen yhdenmukaisia toimenpiteitä syrjäytyneiden ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien, mukaan lukien romanien, tilanteen parantamiseksi Euroopassa.

12. VAHVISTAA olevansa sitoutunut romanien integrointiprosessiin, vuonna 2011 perustetun ja vuonna 2013 neuvoston suosituksella täydennetyn EU:n kehysten täytäntöönpano mukaan lukien, ja pyrkivänsä kaikin tavoin varmistamaan, että kaikkia käyttöön otettuja poliittisia, oikeus- ja rahoitusvälineitä käytetään täysimääräisesti romanien ja muun väestön välisen kuilun kaventamiseksi.
13. ON TYYTYVÄINEN EU:n puheenjohtajavaltion Slovakian ja Euroopan komission yhdessä järjestämän romaninuorten voimaannuttamista koskevan korkean tason konferenssin tuloksiin. Niissä vahvistuu kiireellinen tarve voimaannuttaa nuoria romaneita ja osallistaa heidät aktiivisesti politiikkaan romanien integroimiseksi. Lisäksi vedottiin painokkaasti siihen, että nuorilla romaneilla pitäisi olla merkittävämpi asema heihin kohdistuvien valtavirran poliitikkojen muotoilussa. Osallistajat ilmaisivat kunnianhimoisen tavoitteensa romaninuorison tukemisessa siinä, että heistä tulee romanien integroimista Euroopan unionissa ajava voima. Osallistajat toistivat erityisesti sitoumuksensa lisätä nuorten romanien aktiivista osallistumista nuoriin kohdennettuihin ohjelmiin ja toimenpiteisiin.

KEHOTTA JÄSENVALTIOITA

14. Panemaan nopeammin täytäntöön romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita tai yhdenmukaisia toimenpidekokonaisuuksia, joihin ne ovat sitoutuneet EU:n kehityksessä, neuvoston suosituksen mukaisesti ja kiinnittäen erityistä huomiota sukupuoliulottuvuuteen ja nuorten romanien tilanteeseen.
15. Tehostamaan toimenpiteitä romanien sosiaalisen ja taloudellisen integraation parantamiseksi varsinkin paikallistasolla.
16. Kansalliset käytännöt huomioon ottaen arvioimaan romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioidensa tehokkuutta ja päivittämään strategiansa säännöllisesti, määrittelemään selkeät toimet ja asettamaan mitattavissa olevat tavoitteet ja välitavoitteet näissä päätelmissä annettujen suositusten mukaisesti, jotta romanien integraatiota voitaisiin nopeuttaa.

17. Varmistamaan valtavirran politiikkojen ja kohdennettujen toimien avulla yhdenvertainen pääsy työllisyyteen ja koulutukseen, jotta romanit pääsisivät toteuttamaan potentiaaliaan työmarkkinoilla. Erityisesti koulutus- ja työllisyyspolitiikkojen välillä on oltava synergiaa työttömien romanien joustavuuden, liikkuvuuden ja työllistyvyyden lisäämiseksi. Alueellisten kehityspolitiikkojen olisi osana näitä toimia vaikuttava kestävien työllistymismahdollisuuksien luomiseen vähiten kehittyneillä alueilla.
18. Tukemaan nuorten romanien työllistyvyyttä kehittämällä kansallisten käytäntöjen mukaisesti ohjelmia, jotka on suunniteltu antamaan heille mahdollisuuksia päästä menestyksellisesti työmarkkinoille. Edistämään ammatillista koulutusta ja työssä oppimista edistäviä politiikkoja, yksilöllisiä neuvontapalveluja, yhteiskunnallista yrittäjyyttä ja ensimmäistä työkokemusta koskevia ohjelmia sekä työmahdollisuuksien parantamista julkisella sektorilla, erityisesti koulutusjärjestelmässä, jotta köyhyyden periytyminen sukupolvelta toiselle romaniyhteisöissä voitaisiin estää. Varmistamaan, että nuoret romanit voivat hyötyä muiden kanssa tasavertaisesti muista nuorisotyöllisyysaloitteen ja nuorisotakuun yhteydessä toteutetuista toimenpiteistä.
19. Toteuttamaan toimia romaninuorten voimaannuttamiseksi edistämällä osallistavan politiikan mekanismeja, jotta romaninuorille voitaisiin antaa konkreettista sananvaltaa heitä suoraan koskevilla politiikanaloilla.
20. Varmistamaan, että valtavirran nuorisopolitiikalla tai kohdennetuilla toimilla puututaan nuorten romanien tilanteeseen.
21. Varmistamaan, että valtavirran politiikalla tai kohdennetuilla toimilla puututaan romanilasten tilanteeseen.
22. Varmistamaan, että romaninaisten ja -tyttöjen erityistilannetta yhteiskunnassa käsitellään sukupuolinäkökohtia käsittelevässä valtavirran politiikassa, ja sisällyttämään nämä toimenpiteet romanien integraatiota edistäviin kansallisiin strategioihin tai yhdenmukaisiin toimenpidekokonaisuuksiin.

23. Helpottamaan integroinnissa ennakoivaa ja osallistavaa lähestymistapaa siten, että asianomaiset sidosryhmät, mukaan lukien romaninaiset ja nuoret romanit, voivat osallistua merkityksellisellä tavalla romaneja koskevien toimenpiteiden suunnitteluun, täytäntöönpanoon, seurantaan, poliittiseen tarkasteluun ja raportointiin. Keräämään paikallistasolla sidosryhmien ja erityisesti romanien näkemyksiä romanien integraatioprosessin edistymisestä ja jäljellä olevista haasteista.
24. Kehittämään edelleen tarpeen mukaan asianmukaisia tietojen keräämis-, seuranta- ja raportointimenetelmiä tehokkaiden, näyttöön perustuvien politiikkojen tukemiseksi. Etnisin perustein jaotellun tiedon keräämismenetelmät olisi jätettävä jäsenvaltion harkintavaltaan, ja niiden olisi oltava yksittäisten jäsenvaltioiden kansallisten lainsäädäntökehysten ja toissijaisuusperiaatteen mukaisia. Jos etnisiin perustein jaotellun tiedon kerääminen on mahdotonta tai rajoitettua, voidaan käyttää muita menetelmiä vaihtoehtoisen luotettavan tiedon keräämiseen. Ylläpitämään luotettavaa järjestelmää kansallisten strategioiden tehokkuuden seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Varmistamaan, että taloudellinen tuki tavoittaa lopulliset tuensaajat ja että romaneja koskevien kohdennettujen ja/tai yleisten toimenpiteiden vaikutukset dokumentoidaan riittävästi ja ovat asianmukaisesti arvioitavissa.
25. Lisäämään toimia, joilla poistetaan kaikenlainen koulutuksessa tapahtuva erottelu ja edistetään romanilasten yhdenvertaista pääsyä osallistavaan ja laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Toteuttamaan toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kaikki lapset hyötyvät täysimääräisesti oikeudesta koulutukseen. Lopettamaan romanilasten sijoittamisen erityiskouluihin, koska se on yksi sosiaalisen syrjäytymisen muoto. Tarjoamaan romanilapsille ja -nuorille laadukasta perus-, keski- ja korkea-asteen opetusta osallistavassa yleisessä opetusympäristössä ja edistämään tarmokkaasti heidän onnistunutta siirtymistään koulusta jatko-opintoihin tai työelämään.
26. Varmistamaan valtavirran politiikkojen ja kohdennettujen toimien avulla romanien yhdenvertainen pääsy yleiseen perusterveydenhuoltoon ja erikoistuneisiin terveydenhuoltopalveluihin. Varmistamaan tarvittaessa romanien terveydenhuollon sovittelijaohjelmien rahoitus. Parantamaan pääsyä terveydenhuoltopalveluihin muun muassa lisäämällä tietoisuutta terveydenhuollosta ja parantamalla rokotusten ja ennaltaehkäisevän terveydenhoidon saatavuutta romaniyhteisöissä.

27. Ehkäisemään vastaisuudessa romanien perusteettomia häätöjä varmistamalla, että pakkohäädöt toteutetaan aina noudattamalla täysin unionin ja kansallista lainsäädäntöä sekä ihmisoikeusvälineiden, erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen, mukaisesti. Varmistamaan, että kaikki asianomaiset saavat asianmukaisen ilmoituksen ja riittävät tiedot ja että hädätyille perheille tarjotaan vaihtoehtoinen asunto kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
28. Myöntämään, että romaneihin kohdistuu syrjintää ja rasismia, ja tämä mielessä pitäen toteuttamaan kansallisella ja paikallisella tasolla toimia syrjinnän, rasismin, muukalaisvihan, viharikosten ja vihapuheen vastaisten oikeussuojakeinojen täytäntöön panemiseksi ja niiden soveltamisen valvomiseksi Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 21 artiklan sekä rasismin ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin 28 päivänä marraskuuta 2008 tehdyn neuvoston puitepäättöksen 2008/913/YOS mukaisesti. Torjumaan kaikkia romaneihin kohdistuvan rasismin, jota kutsutaan toisinaan mustalaisvastaisuudeksi, muotoja, koska se on romanien sosiaalisen syrjäytymisen ja syrjinnän perussyitä.
29. Puuttumaan romaneihin kohdistuviin ennakkoluuloihin valtaväestöön kohdistettavilla tiedotustoimilla, esimerkiksi edistämällä positiivista kuvaa romaneista tai romanien kulttuuria, kieltä tai historiaa koulujen opintosuunnitelmissa, tiedotusvälineissä sekä akateemisissa ohjelmissa ja tutkimuksessa.
30. Tehostamaan ponnistelujaan sen varmistamiseksi, että rotusyrjintädirektiivin 2000/43/EY noudattamista valvotaan tehokkaasti käytännössä, muun muassa huolehtimalla siitä, että niiden kansalliset, alueelliset ja paikalliset hallinnolliset määräykset eivät ole syrjiviä eivätkä johda väestöryhmien erilläänpitokäytäntöihin.
31. Ottamaan huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselman 2015/2615 ja kunnioittamaan romanien toisen maailmansodan aikaisen kansanmurhan muistoa kansallisten käytäntöjen mukaisesti.
32. Voimaannuttamaan kansallisia romaniasioiden yhteyspisteitä varmistamalla, että niillä on riittävät resurssit ja että niissä on sopivat työskentelyolosuhteet, sekä antamalla niille riittävä valtuutus koordinoititehtäviensä suorittamiseksi.

KEHOTTA KOMISSIOTA

33. Suorittamaan vuoteen 2020 ulottuvien romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden EU:n kehyksen väliarvioinnin ja ehdottamaan vuoden 2020 jälkeistä romanien integraatiostrategiaa sekä sisällyttämään siihen ehdotuksen neuvoston suosituksen tarkistamiseksi.
34. Kartoittamaan keinoja varmistaa, että nuorten työttömien romanien koko hyödyntämätön potentiaali saataisiin käyttöön nuorisopainotteisilla työllisyyspolitiikoilla.
35. Antamaan edelleen tukea, ohjausta ja rahoitusta kansallisille, alueellisille ja paikallisille viranomaisille, romanien kansalaisyhteiskunnalle ja muille romanien integroimisessa aktiivisesti mukana oleville toimijoille, erityisesti paikallisille toimijoille, jotka toimivat suoraan romaniyhteisöjen kanssa, ja tukemaan niiden valmiuksien kehittämistä niiden aktiivisten toimien edistämiseksi.
36. Edistämään sidosryhmien keskinäistä vuoropuhelua, yhteistyötä ja tehokkaiden käytäntöjen vaihtoa muun muassa kansallisilla romanifoorumeilla sekä romanien osallisuutta käsittelevällä eurooppalaisella foorumilla.

PYYTÄÄ KOMISSIOTA JA JÄSENVALTIOITA tiiviissä yhteistyössä ja toimivaltansa puitteissa

37. Edistämään romanien, erityisesti romaninuorten, voimaannuttamista, aktiivista osallisuutta ja välttämätöntä osallistumista kaikilla politiikan kehittämisen, poliittisen päätöksenteon ja politiikan täytäntöönpanon tasoilla erityisesti työllistymismahdollisuuksien ja koulutuksen osalta.
38. Varmistamaan, että romanien integrointia koskevista politiikoista tulee kokonaisvaltainen osa kaikkia asianomaisia politiikanaloja, myös Eurooppa 2020 -strategiassa.

39. Varmistamaan, että kaikkia käytettävissä olevia resursseja, muun muassa kansallisia rahastoja ja Euroopan rakenne- ja investointirahastoja, käytetään tehokkaasti ja kokonaisvaltaisella ja täydentävällä tavalla. Lisäksi helpottamaan sellaisten varojen saatavuutta, jotka ovat käytettävissä syrjäytyneiden ryhmien, mukaan lukien romanit, sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi ja parantamaan EU:n varojen käyttöönottoa maissa, joissa on suurimmat romaniyhteisöt, romanien integraatiota edistävissä kansallisissa strategioissa esitettyjen painopisteiden mukaisesti.
40. Hyödyntämään EU:n perusoikeusviraston tuottamia tutkimuksia ja kyselyjä sellaisten tulospainotteisten seuranta- ja raportointi-indikaattoreiden määrittämiseksi, jotka auttaisivat kaikkia asianomaisia toimijoita varmistamaan romanien integroimiseen tarkoitettujen julkisten varojen avoimen, vastuullisen ja tehokkaan käytön.
41. Jatkamaan yhteistyötä romanien integroimiseksi kansainvälisten järjestöjen ja elinten, kuten Euroopan neuvoston, kanssa.
42. Jatkamaan nykyisten EU:n tason välineiden ja mekanismien käyttöä kuten romanien integraatiota edistävien kansallisten yhteysviranomaisten verkosto, romanien osallisuutta käsittelevä eurooppalainen foorumi, parhaiden käytäntöjen vaihto ja vuoteen 2020 ulottuvia romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevan EU:n puitekehyksen yhteydessä käytettävä raportointijärjestelmä. Arvioimaan ja tarvittaessa parantamaan näitä välineitä kansallisten olosuhteiden mukaisesti kansallisten politiikkojen tehokas täytäntöönpano huomioon ottaen.
-

Viiteasiakirjat

Eurooppa-neuvosto – Eurooppa-neuvoston päätelmät (23.–24. kesäkuuta 2011) EUCO 23/1/11 REV 1, s. 13.

Neuvosto – Neuvoston päätelmät: EU:n puitekehys vuoteen 2020 ulottuville romanien integraatiota edistävälle kansallisille strategioille. EUVL C 258, 2.9.2011, s. 6.

– Neuvoston suositus jäsenvaltioissa toteutettavista romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä. EUVL C 378, 24.12.2013, s.1.

Komissio – Tiedonanto: EU:n puitekehys vuoteen 2020 ulottuville romanien kansallisille integrointistrategioille. 8727/11.

– Euroopan komissio – lausuma. Romanian joukkotuhon eurooppalainen muistopäivä:

Varapuheenjohtaja Timmermansin ja komission jäsen Jourován julkilausuma.

http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-5444_en.htm?locale=en

– Tiedonanto: Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan kuulemisen käynnistäminen. 7276/16

– Tiedonanto: Romanian integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevan EU:n puitekehysten ja jäsenvaltioissa toteutettavista romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanoa koskeva arviointi. 10800/16 + ADD 1.

Euroopan parlamentti – Mietintö romaniväestön osallistamista koskevasta EU:n strategiasta. A7-0043/2011.

– Lausunto romaniväestön osallistamista koskevien kansallisten strategioiden eurooppalaisen puitekehysten sukupuolinäkökohdista. 2013/2066(INI). A7-0349/2013.

– Päätöslauselma 15. huhtikuuta 2015 kansainvälisen romanipäivän johdosta – mustalaisvastaisuus Euroopassa ja romanien toisen maailmansodan aikaisen kansanmurhan tunnustaminen EU:ssa. P8_TA(2015)0095.

Muut – Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE) kertomus "Poverty, gender and intersecting inequalities in the EU: Review of the implementation of Area A: Women and Poverty of the Beijing Platform for Action" (12132/16 ADD 1).